

5.1. Kapacitātes stiprināšanas pasākumu tēmas pašvaldību sociālo pakalpojumu jomā atbalsta jomā (prioritārā mērķa grupa - bērni un jauniešu ar uzvedības traucējumiem)

Tabulā ir apkopotas kapacitātes stiprināšanas pasākumu tēmas pašvaldību un plānošanas reģionu speciālistiem, kas tika identificētas Novērtējuma ietvaros uz 01.10.2024, ņemot vērā nozares ekspertu, pašvaldību un to speciālistu, kā arī plānošanas reģionu priekšlikumus.

Tabulas sākuma daļā ir norādītas **prioritārās kapacitātes stiprināšanas tēmas**, kas ir identificētas, ņemot vērā pašvaldību speciālistu, plānošanas reģionu un nozares ekspertu novērtējumu un validētas fokusgrupās 2024.gada septembrī. Tālāk ir norādītas pārējās identificētās kapacitātes stiprināšanas tēmas. Šo sadaļu ietvaros tēmas nav uzskaitītas prioritārā secībā. Kur tika identificētas tēmām ir norādītas **apakštēmas**, kas var kalpot kā ieteikumi un piemēri apgūstamajām mācību tēmām, taču nekādā gadījumā kā vienīgās apgūstamās tēmas. Plānojot kapacitāti stiprinošos pasākumus, tiek rekomendēts apakštēmas izvēlēties un papildināt atbilstoši mērķa grupas vajadzībām un jomas aktualitātēm. Vairākas mācību tēmas var tikt apvienotas un nodrošinātas viena vai vairāku kapacitātes stiprināšanas pasākumu ietvaros.

Tēmas ir **klasificētas pēc mērķa grupām**, kurām tiek rekomendēti prioritāri apgūt attiecīgās tēmas (attīstības plānošanas speciālisti (Plānotāji), nozaru eksperti un pakalpojumu sniedzēji (Speciālisti), pašvaldību vadībā esošās amatpersonas (Vadība), Citi administrācijas darbinieki (Citi admin.) **un pēc apgūstamo kompetenču veida** (Stratēģiskās/vadības; Koordinācijas; Speciālista; Vispārīgās/tehnoloģiskās). Plānojot kapacitātes stiprināšanas pasākumus, prioritārās mērķa grupas ieteicams pieskaņot katras pašvaldības specifiskajai situācijai.

Nr.p.k.	Mērķa grupas				Kompetenču veids		
	Plānotāji	Speciālisti	Vadība	Citi admin.	Stratēģiskās/vadības	Koordinācijas	Speciālista Vispārīgās/ tehnoloģiskās
Prioritārās kapacitātes stiprināšanas pasākumu tēmas							
1.	Labās prakses, pieredzes apmaiņas organizēšana ar citām pašvaldībām						
	Iespēja iepazīt labo praksi, risinājumus un plānotās darbības attiecībā uz bērniem un jauniešiem ar uzvedības grūtībām citās pašvaldībās un uzņēmējdarbības, nevaldības organizāciju praksē, tās apmeklējot, kā arī apmainoties ar informāciju un praktiski darbojoties kopīgās mācībās. Pieredzes apmaiņas braucieni, sadarbības semināri vai konferences ar citiem līdzīgu pakalpojumu sniedzējiem, tai skaitā lai meklētu risinājumus sociālo pakalpojumu plānošanai, īstenošanai un novērtēšanai, t.sk. šo pakalpojumu jomās: - Mentora pakalpojums (18-24 gadus veciem jauniešiem pēc ārpusģimenes aprūpes, pilngadīgas personas ar GRT vai sociālizēšanās grūtībām); - Pansijas pakalpojums; - Terapeitiskās mājas pakalpojums; - Jauniešu mājas-pusceļa mājas 18-24 gadus veciem jauniešiem pēc ārpusģimenes aprūpes); - Grupu dzīvokļi (jau patstāvīgā dzīvē ar nelielu sociālā darbinieka iesaisti un uzraudzību 2-3 klientiem -18-24 gadus veciem jauniešiem pēc ārpusģimenes aprūpes, pilngadīgām personām ar GRT); - Specializētās darbnīcas, DAC, ārpusģimenes aprūpe nelielos ģimenes tipa bērnu namos (Soc dienests); - Mobilitātes nodrošināšana, pakalpojumu pieejamībai; - Starpinstitucionālās sadarbības, kā arī sadarbībā ar NVO jomā; - Kādi pakalpojumi ir pieejami citās valstīs un idejas pieejām un risinājumiem, ko varētu pārņemt Latvijā; - inovācijas sociālo pakalpojumu sniegšanā Latvijā un pasaulē						
2.	Uz personu centrētas sociālās politikas stratēģijas izstrāde un īstenošana						
	Politikas plānošanas metodes Efektīva cilvēkresursu izmantošanu darbā ar bērniem, akcentējot cilvēkprasmis/pratību Sociāli atbildīgu iepirkumu veikšana Priekšlikumu izstrāde bērnu un jauniešu uzvedības traucējumu sociālās problēmas risināšanas prakses pilnveidei pašvaldībās, t.sk.: - uzvedības sociālās korekcijas programmu izstrāde atbilstoši individuālām vajadzībām; - starpinstitucionālās sadarbības uzlabošanai pašvaldībās; - uzvedības sociālās korekcijas programmās iekļauto pasākumu klāsta un to efektivitātes uzlabošanai; - iespējamiem risinājumiem, savstarpēji sadarbojoties pašvaldībām; - inovatīvu pakalpojumu izstrāde; - sadarbības grupu darbības un efektivitātes uzlabošanai.						
3.	Metodikas izstrāde pakalpojumu izmaksu noteikšanai, uzskaiti, aktualizācijai						

Nr.p.k.	Prioritārās kapacitātes stiprināšanas pasākumu tēmas	Mērķa grupas				Kompetenču veids			
		Plānotāji	Speciālisti	Vadība	Citi admin.	Stratēģiskās/ vadības	Koordinācijas	Speciālista	Vispārīgās/ tehnoloģiskās
	Pakalpojumu izmaksu plānošana, aprēķinu veikšana Pieredzes apmaiņa/ informācija par dažādu pakalpojumu izmaksām dažādās pašvaldībās								
4.	Pakalpojumu dizains (definēšana un aprakstīšana, kvalitātes standarta un rādītāju noteikšana) Jomas aktualitātes attiecībā uz jaunu pakalpojumu un risinājumu izstrādi Pakalpojumu dizains (īpaši pakalpojumu izstrāde, izmaksu plānošana, nodrošināšana, atbilstoša administratīvā struktūra, analīze, pilnveide, lietotāju iesaiste) Rezultāta un ietekmes rādītāju noteikšana Pakalpojumu kvalitātes izvērtēšana Dažādu alternatīvu vērtēšana, risinot noteiktas sociālās problēmas Kvalitātes vadības principi un to realizācija sociālajās institūcijās	●	●	●		●			
5.	Pakalpojumu rādītāju uzskaitē, mērīšana, uzraudzība Pakalpojumu efektivitātes mērīšanas pieejas un rīki objektīva mērījuma nodrošināšanai Pakalpojumu sniegšanas administratīvā vadība Kvalitātes vadības sistēmas ieviešana iestādē Sociālās korekcijas programmu efektivitātes mērīšana	●	●	●		●			
6.	Pastāvīga sociālo pakalpojumu jomas datu analīze Nozares analīzes metodes Datu analīzes metodes Sociālās vides izpētes metodes, identificējot problēmas, kas veicina nepilngadīgo likumpārkāpumu riskus un faktisko nepieciešamību pēc uzvedības sociālās korekcijas programmām Metodika sociālās vides monitoringam un atbilstošu profilakses un agrīnās intervences pasākumu plānošanai Nepilngadīgo jauniešu-likumpārkāpēju pieredzes un vajadzību izziņāšana, iesaistoties uzvedības sociālās korekcijas programmās (organizēt fokuss-grupu diskusijas, individuālas intervijas un tml.)	●	●			●			
7.	Pakalpojumu sniegšanas procesu analīze un pilnveidošana Struktūras un procesu pilnveidošana, lai pakalpojumi un sociālā palīdzība būtu pieejama pēc iespējas vienkāršāk, klientam tuvāk viņa dzīvesvietai un bez lieka administratīvā sloga	●	●	●	●	●			
8.	Atkarību izraisošās vielas, atkarību mazināšana Atkarību (t.sk. dator, atkarību izraisošo vielu) atpazīšana Izpratne par atkarību izraisošām vielām, izplatības stratēģijām, preventīvas metodes pielietošanai pašvaldībā dažādos kontekstos, tai skaitā izglītībā, sabiedrībā Metodes darbam ar bērniem un jauniešiem, kuri lieto atkarību izraisošas vielas Teorijas un pieejas darbā ar bērniem ar uzvedības un atkarību traucējumiem Metodes darbam ar bērniem un jauniešiem, kas ir datoratkarīgi Darbs ar vecākiem, kuru bērni lieto atkarību izraisošas vielas un izdara likumpārkāpumus		●					●	
9.	Bērnu un jauniešu uzticības gūšana Komunikācijas prasmes - kā veikt sarunu ar bērnu vai jauniešu Vecumposmu psiholoģija Bērnu uzvedības psiholoģiskie aspekti Konsultēšanas prasmes, strādājot ar jauniešiem ar uzvedības traucējumiem Nevardarbīga reakcija uz bērna agresiju Darbs ar traumētiem bērniem - metodika Piesaistes veidošanās un tās nozīme cilvēka dzīvē Piedzīvojumu terapijas jeb pieredzes izglītības metožu pielietošana darbā ar mērķa grupu Par mentora nozīmi bērna dzīvē Mentoru apmācība Bērna risku un vajadzību novērtējums		●					●	
10.	Sociālā darba ar bērniem, jauniešiem un viņu ģimenēm vadīšana, t.sk., darbs ar vecākiem		●					●	

Nr.p.k.	Prioritārās kapacitātes stiprināšanas pasākumu tēmas	Mērķa grupas				Kompetenču veids			
		Plānotāji	Speciālisti	Vadība	Citi admin.	Stratēģiskās/ vadības	Koordinācijas	Speciālista	Vispārīgās/ tehnoloģiskās
	<p>Atbalsta tīkls bērniem ar dažādām vajadzībām</p> <p>Atbalsta sistēmas izveide bērniem ar smagām diagnozēm un viņu ģimenes locekļiem</p> <p>Darbs ar vecākiem (konkrētas instrukcijas, metodes) - individuālais un grupu darbs</p> <p>Sadarbība ar skolēnu vecākiem</p> <p>Metodes darbam ar vecākiem, stiprinot viņu prasmes bērna audzināšanā un prasmes sadarbībai ar bērnu</p> <p>Metodes un darbs ar vecākiem, kuri ir izdeguši kā vecāki</p> <p>Vecāka un bērna mediācija</p> <p>Pieejamie pakalpojumi bērna ar GRT labbūtības nodrošināšanai, atbalsta iespējas ģimenei</p> <p>Rīcība krīzes situācijās</p>								
11.	<p>Mediācijas prasme</p> <p>Konfliktsituāciju risināšanas paņēmieni, rīcība ekstrēmās situācijās (piemēra, izglītības guvēja uzbrukums citam izglītības guvējam, pieaugušajam utml.)</p>		●	●				●	
12.	<p>Agrīna uzvedības traucējumu atpazīšana</p> <p>Vecumposmu psiholoģija</p> <p>Prasmes identificēt riskus bērnu uzvedībā, ģimenē, mājāsaimniecībā</p> <p>Zināšanu un prasmju pilnveide dažādu risku identificēšanai, kas noved pie uzvedības problēmām, priekšlaicīgas mācību procesa pārtraukšanas. Praktisko rīku kopums risku novēršanai</p> <p>Uzmanības deficīta un hiperaktivitātes sindroms</p>		●					●	
13.	<p>Sociālās atstumtības riskam pakļauto jauniešu iekļaušana sabiedrībā</p> <p>Jauniešu ar ierobežotām iespējām iekļaušana</p> <p>Jaunatnes darbiniekiem - darbs ar jauniešiem ar uzvedības traucējumiem, konfliktsituācijās, riska grupas jauniešiem, viņu sociālās iekļaušanās veicināšanas metodes</p>	●	●					●	
14.	<p>Klientu pieredzes personalizēšana, izmantojot tehnoloģijas</p> <p>IKT izmantošana sociālajos pakalpojumos</p> <p>Digitālo rīku izmantošana pakalpojumu sniegšanā, monitoringā</p> <p>Darba organizēšana, izmantojot digitālos rīkus</p> <p>Mākslīgā intelekta pielietojuma iespējas darbā ar mērķa grupu vai problēmu risināšanā</p> <p>Headspace rīka izmantošana</p> <p>Digitālā atbalsta rīka "EMU: Skola" izmantošana</p> <p>ArcGIS vides ieviešana visā pašvaldības struktūrā</p>	●	●	●	●				●
15.	<p>Speciālistu noturība un ilgtspēja, t.sk., stresa vadība un emocionālās stabilitātes nodrošināšana</p> <p>Psihosociālais atbalsts (t.sk., supervīzijas, psihologa konsultācijas)</p> <p>Darbinieku garīgā izaugsme, kas ietekmē darba procesus, tai skaitā sevis izpratni, emociju regulāciju, savas labbūtības organizēšanu</p> <p>Tikšana galā ar stresu, negatīvām emocijām, izdegšanu</p> <p>Apzinātība</p> <p>Emocionālā inteliģence</p> <p>Speciālistu pašattīstības un pašizaugsmes apmācības</p>		●						●
16.	<p>Izpratne par prevencijas nozīmi</p>	●	●	●	●	●			

Nr.p.k.	Prioritārās kapacitātes stiprināšanas pasākumu tēmas	Mērķa grupas				Kompetenču veids			
		Plānotāji	Speciālisti	Vadība	Citi admin.	Stratēģiskās/ vadības	Koordinācijas	Speciālista	Vispārīgās/ tehnoloģiskās
	<p>Sociālo investīciju mērījumi, to ietekme uz sabiedrības dzīves kvalitāti</p> <p>Bērnu un jauniešu likumpārkāpumu risku prevencijas stratēģijas un risinājumi pašvaldībā izglītības jomā, sociālajā jomā un pašvaldības policijas darbā</p> <p>Atbalsta iespējas jauniešiem neformālā vidē</p> <p>Saturīga brīvā laika pavadīšanas iespēju jauniešiem attīstība pašvaldībā</p> <p>Bērna vajadzību pamanīšana, novērojot viņa uzvedību</p> <p>Darbs ar nemotivētiem jauniešiem</p> <p>Preventīvas politikas izstrādāšana</p> <p>Izpratne par bērnu/jauniešu uzvedību sekām</p> <p>Darbs ar jauniešiem, akcentējot preventīvu darbu ar jauniešiem ar uzvedības traucējumiem</p> <p>Citu valstu pieredze jauniešu noziedzības prevencijas jomā</p> <p>Ģimeņu un jauniešu motivēšana izmantot pieejamos pakalpojumus, veicinot agrīnu prevenciju</p> <p>Partneri NVO sektorā uzvedības korekcijas un likumpārkāpumu prevencijas jomā</p> <p>Bērna individuālām vajadzībām atbilstošas, iekļaujošas izglītības sistēmas veidošana pašvaldība</p> <p>Finansējuma nodrošināšana preventīvo pasākumu veikšanai</p>								
17.	<p>Budžeta, finansējuma, personāla un risku pārvaldīšana</p> <p>Finansējuma nodrošināšana preventīvo pasākumu veikšanai</p> <p>Finansējuma piesaites iespējas sociālo jautājumu risināšanai pašvaldībā</p> <p>Pašvaldību darbinieku kapacitātes vajadzību apzināšanas metodes, noskaidrojot tiem nepieciešamās zināšanas un prasmes (t.sk. darbā ar bērniem un jauniešiem, sadarbības grupu darbā un vadībā, brīvprātīgo mentoru darba vadībā, jaunu pakalpojumu izstrādei un esošo pilnveidei)</p> <p>Plānot kapacitāti stiprinošos pasākumus pašvaldību darbiniekiem</p>	●	●	●	●	●			
18.	<p>Īstenoto aktivitāšu un darbinieku snieguma ietekmes izvērtēšana</p> <p>Nemateriālā ieguvuma novērtēšanas metodes</p> <p>Sociālo pakalpojumu finansiālā ietekme (cik izmaksā nerisinātas sociālās problēmas nākotnē)</p>	●	●	●	●	●			
19.	<p>Komunikācija ar klientiem, kolēģiem un citu profesiju pārstāvjiem</p> <p>Starptozaru kompetences darbā ar bērniem ar uzvedības un atkarību traucējumiem (veselības joma, policija, izglītība)</p>	●	●	●			●		
20.	<p>Sadarbība ar kolēģiem citās pašvaldības struktūrvienībās</p> <p>Dialogs starp ekspertiem un politiķiem, veidota vienota izpratne, virzīti jauni risinājumi pakalpojumu attīstīšanai un preventīvajai politikai</p> <p>Iespēja iepazīties un sadarboties ar kolēģiem no citām struktūrvienībām, kopā darbojoties mācību ietvaros (jauktas komandas, kopīgi uzdevumi)</p> <p>Sadarbība starp un savstarpējā koordinācija starp nodarbinātajiem pašvaldības struktūrās sociālajā jomā, izglītības jomā un policijā</p> <p>Komandas saliedēšanas kurss sociālā darba daļu un struktūrvienību vadītājiem</p> <p>Starptozaru kompetences darbā ar bērniem ar uzvedības un atkarību traucējumiem (veselības joma, policija, izglītība)</p> <p>Multidisciplināru pakalpojumu attīstība uzvedības risku prevencijai un</p>	●	●	●			●		
21.	<p>Sadarbība ar sociālajā rehabilitācijā iesaistītiem speciālistiem un organizācijām, t.sk., NVO</p> <p>Sadarbības iespējas un pieredze, sadarbojoties ar NVO pakalpojumu sniegšanā</p> <p>Starpinstitūciju sadarbība bērnu labklājības jautājumu risināšanā</p> <p>Katras iesaistītās puses atbildība bērnu labklājības jautājumu risināšanā</p> <p>Sadarbības grupu darbība un efektivitāte</p> <p>Sadarbības iespējas jauniešu socializācijas un profilakses programmās starptautiskā līmenī</p>	●	●	●			●		
22.	<p>Sociālā darba teorijas pielietošana praksē</p>		●					●	

Nr.p.k.	Prioritārās kapacitātes stiprināšanas pasākumu tēmas	Mērķa grupas				Kompetenču veids		
		Plānotāji	Speciālisti	Vadība	Citi admin.	Stratēģiskās/ vadības	Koordinācijas	Speciālista
	<p>Specifiskas metodikas darbam ar dažādam mērķa grupām</p> <p>Darbs ar jauniešiem, bērniem, kuriem ir garīga rakstura traucējumi</p> <p>Materiāli un metodes pielietošanai praksē nepilngadīgo likumpārkāpēju uzvedības korekcijai</p> <p>Sociālais darbs ar atkarīgām un līdzatkarīgām personām.</p> <p>Krīzes intervence sociālajā darbā un psihosociālā konsultēšana krīzē</p> <p>Sistēmiskā pieeja psihosociālajā darbā</p> <p>Uz risinājumu vērsta īslaicīgā terapija</p> <p>Sociālais darbs ar psihiskiem, uzvedības un nervu sistēmas attīstības traucējumiem</p> <p>Bērnu agresivitāte, tās cēloņi un darbība agresīvas uzvedības mazināšanai</p> <p>Intensīvās intervences metode</p> <p>Kognitīvi biheiviorālās teorijas pielietošanas prasmes</p> <p>Process bērna iesaistei programmā</p> <p>Regulāri metodiskie pasākumi un Praktikum</p>							
23.	<p>Bērnu un jauniešu tiesības un aizsardzība</p> <p>Bērnu tiesību aizsardzība</p> <p>Bērnu tiesības un pienākumi</p> <p>Padziļināta izpratne par bērnu labāko interešu nodrošināšanu</p> <p>Bērnu labāko interešu principa darbības piemērošanas praksē bērnu tiesību aizsardzības jomā</p> <p>Bērnu interešu neievērošana</p> <p>Bērnu nometņu organizēšanas un vadīšanas metodika, ievērojot bērnu tiesības</p> <p>Jaunumi bērnu tiesību jomā - dažādu terminu skaidrojums ar reāliem piemēriem</p> <p>Pret bērniem vērsts vardarbības atpazīšana un profilakse</p> <p>Seksuālas vardarbības atpazīšana un atbilstoša rīcība</p> <p>Traumatu cēloņi bērniem un traumas profilakses drošības pasākumi</p> <p>Traumētu bērnu aprūpe</p> <p>Vardarbības ģimenē gadījumu koordinatora darba organizēšana</p>		●					
24.	<p>Ētiska, atbildīga, cieņpilna darba veikšana</p>		●					●
25.	<p>Citas nepieciešamo mācību tēmas</p> <p>Semināri un informatīvie materiāli par nozares aktualitātēm, pieejamiem atbalsta materiāliem, resursiem</p> <p>Novitātes, aktuālākās zināšanas un metodoloģijas darbā ar bērniem likumpārkāpējiem, atkarīgajiem bērniem un darbā ar viņu likumiskajiem pārstāvjiem</p> <p>Mentorēšanas apmācības iestādes iekšējo mentoru sagatavošanai - kuri varētu turpmāk apmācīt visus jaunus darbiniekus</p> <p>Pirmā medicīniskā palīdzība</p> <p>Motivācijas teorijas</p> <p>LEGO metodes pielietošana darbā ar mērķa grupu</p>							

Piezīme: Laika gaitā un atbilstoši iestādes un individuālajiem mērķiem mācību tēmas un prioritātes var tikt mainītas un papildinātas.

Avots: 1. KPMG, 2024. Kopsavilkums par jau veiktajiem pētījumiem publisko pakalpojumu sniegšanā. Pašvaldību un plānošanas reģionu speciālistu zināšanu, prasmju un kompetenču, sniedzot pašvaldību publiskos pakalpojumus, identificēšana (1.ziņojums Pašvaldību publisko pakalpojumu novērtējuma ietvaros). 2. KPMG, 2024. Pašvaldību un plānošanas reģionu speciālistu novērtējums par to nepieciešamajām zināšanām, prasmēm un kompetencēm (2.ziņojums). 3. KPMG, 2024. Kapacitātes pasākumi pašvaldību un plānošanas reģionu darbiniekiem (3.ziņojums). 4. Pašvaldību priekšlikumi KPMG informācijas pieprasījumā (07.2024.), pašvaldību speciālistu priekšlikumi KPMG aptaujā (08.2024.), KPMG rīkotas 6 fokusgrupas (09.2024.), mācību dalībnieku aptaujas rezultāti (VARAM, 09.2024.).